

Prenumerata w Warszawie:

Rocznie . . . Rs. 7 kop. —
 Półrocznie . . . " 3 " 50
 Kwartalnie . . . " 1 " 75
 Miesięcznie . . . " — " 60

Za zmianę adresu dopłaca się kop. 20.

Cena pojedynczego numeru bez dodatku kop. 20.

GŁOS

Prenumerata na Prowincyi i w Cesarstwie:

Rocznie . . . Rs. 9 kop. —
 Półrocznie . . . " 4 " 50
 Kwartalnie . . . " 2 " 25

Za Granicą:

Rocznie . . . 12 guld. — 18 m.
 Półrocznie . . . 6 " 9 "

Ogłoszenia przyjmuje księgarnia T. Paprockiego i S-ki pokop. 10 za wiersz petitowy lub za jego miejsce. Reklamy po kop. 25.

TYGODNIK LITERACKO-SPOŁECZNO-POLITYCZNY.

Wychodzi co Sobota.

REDAKCJA: Nowy - Świat Nr. 21 m. 20.**Ekspedycja główna:** Nowy - Świat Nr. 41, w księgarni Teodora Paprockiego i S-ki.

Co kwartał dodaje się bezpłatnie jeden zeszyt dzieł naukowych.

TREŚĆ: Nowa próba, przez L.

Muzea prowincjonalne, przez Z. Wasilewskiego.

Ruch współdzielczy w Anglii, przez J. Kniaźca.

Charakter współczesnego ruchu kobiecego, p. F. Jabl-czyńskiego.

Ewolucja pojęć prawnych, przez Jana Lorentowicza.

Głosy: Wspomnienie pośmiertne. — Rozporządzenia dotyczące uczniów i studentów.

Z kraju, przez J. Nieborskiego.

Korespondencja: Z Wilna, przez J. S.

Przegląd społeczny: Łódź, Żuromin, Sanniki, Mohylew, Petersburg, Kraków, Lwów.

Przegląd polityczny.

Kronika powszechna.

Kronika literacka.

Odpowiedzi od redakcyi.

Ogłoszenia.

Odcinek: Z cyklu „Odruchów“, przez S. Żeromskiego.

W dodatku: Łużyce, wrażenia z podróży, przez Wilhelma Jelskiego. Arkusz 1-szy.

Od Redakcyi.

W przyszłym tygodniu wyjdzie z druku nakładem naszym dziełko

Dawida G. Ritchie'go

„Darwinizm i nauki społeczne”

w przekładzie J. K. Potockiego.

TREŚĆ: Walka o byt u Malthusa i Darwina. Jak pojęcie to stosowanem jest w naukach społecznych. Czy walka jest dobroczynną? — Teoryja ewolucyi w zastosowaniu do społeczeństwa, przez Darwina, Straussa, H. Spencera, H. Maine'a i Codd'a. — Dwuznaczność wyrażenia: „ostawanie się najzdadniejszych.” Złożoność ewolucyi społecznej. — Czy doktryna ewolucyi popiera arystokrację? — Czy doktryna ewolucyjna usprawiedliwia zasadę *laissez faire*? — Walka o byt pomiędzy idejami. Świadomość jako czynnik ewolucyi. Świadectwo prof. Huxleya i Straussa. Dwuznaczność słowa „przyroda”. Odmiany świadome. — Dla czego ideje utrwalają się w instytucjach? — Zwyczaj, jego użytek i nadużycia. Instytucje i czynnik społeczny zazwyczaj pomijane są w pospolitem uwzględnianiu doktryny dziedziczności. — Rozważenie poglądów Galtona. — Zdanie samego Darwina. — Czy formuły biologiczne są w stanie wyrazić społeczną ewolucję? — Zastosowania: 1) Kwestyja pracy, 2) Położenie kobiet, 3) Kwestyja zaludnienia.

Cena kop. 30.

NOWA PRÓBA.

W krótkim przeciągu czasu drugi już raz rząd szwajcarski występuje z inicjatywą międzynarodowego prawodawstwa fabrycznego. Pierwszy występ jego zaćmiła rozgłosna konferencya berlińska, zwołana przez cesarza Wilhelma, która

miała jednak bardziej moralno-społeczne, aniżeli praktyczne znaczenie. Tym razem, tak samo jak poprzednio, Szwajcaryja projektuje uregulowanie pewnych tylko, określonych punktów prawodawstwa fabrycznego, wychodząc z zasady, że sprawa ta rozwijać się musi stopniowo i że przedewszystkiem trzeba mieć na względzie te strony rzeczonoego prawodawstwa, co do których porozumienie się większości państw jest już w dzisiejszych warunkach zupełnie możliwem.

Przedmiotem obrad konferencyi w Bernie, która po 10-ciu dniach rozpraw przed tygodniem została zamkniętą, była kwestyja ubezpieczenia robotników od nieszczęśliwych wypadków przy pracy.

W konferencyi przyjęli udział przedstawiciele wielu państw europejskich i Stanów Zjednoczonych. Delegaci dawali sprawozdania ze stanu sprawy we własnym kraju. Obowiązkowe ubezpieczenie od wypadków wprowadzono najprzód w Niemczech, następnie za przykładem tym poszła Austryja, obecnie zaś w ślady jej wstępuje Szwajcaryja.

We Francyi ubezpieczenia tego rodzaju dosyć są upowszechnione, a bardziej jeszcze w Stanach Zjednoczonych, w obu jednak tych państwach w sferach rządzących i wpływowych panowało przekonanie, że sprawę ubezpieczenia pozostawić należy inicjatywie osobistej lub zbiorowej przedsiębiorców i robotników i że czynność tę najlepiej spełniać mogą prywatne towarzystwa asekuracyjne. W tym duchu przemawiali też na kongresie delegat amerykański i rządowy francuzki; przedstawiciel jednak robotników francuzkich, wysłany do Berna przez związek izb syndykalnych robotniczych (Union des chambres syndicales ouvrières) był zdania, że prawo zmuszać winno przedsiębiorców do ubezpieczenia pracowników.

Sprawozdanie delegata niemieckiego, prezydenta asekuracyjnego urzędu państwowego Bödikera, wykazało dowodnie, że przymusowe ubezpieczenie robotników w instytucjach państwowych rozwija się w Niemczech pomyślnie. Wywarło to na wszystkich silne wrażenie, tak, że nawet delegat rządowy francuzki skłonił głowę przed wymową faktów i cyfr, dodając tylko, że we Francyi „tradycja” sprzeciwia się ubezpieczeniu państwowemu. Twierdzenie to, wobec niedawno ogłoszonego przez rząd francuzki projektu prawa o emeryturach robotniczych, wydaje się pustym i kłamliwym frazesem. Daleko szczerzej i rozsądniej odezwał się delegat rządowy amerykański, który przyznał, że próby dokonane w Niemczech i Austrii są dlań rzeczą zupełnie nową, ale imponują mu niezmiernie, zakończył

zaś oświadczeniem, że ziomkowie jego, jako ludzie praktyczni, z ciekawością śledzić będą przebieg doświadczenia, dokonywanego w Europie z ubezpieczeniem państwowem.

„Jeżeli rezultaty będą pomyślne, przyjmujemy to ubezpieczenie, jak stosujemy u siebie wszystko to, co okazuje się dobrem w Europie.”

Podczas rozpraw przyznali delegaci belgijski i francuzki, że robotnicy powszechnie pragną ubezpieczenia obowiązkowego i państwowego, a opinija publiczna coraz bardziej przechyla się ku temu. Właściwie więc w zasadzie nie było nawet różnicy poglądów. Wogóle przebieg konferencyi bardzo był spokojny a uchwały jej, które poniżej przytaczamy, zapadły jednomyślnie. Oto jak w dosłownem niemal streszczeniu brzmią te rezolucyje:

„Moralnym obowiązkiem (czyim?) jest zapobieganie w miarę możności wypadkom nieszczęśliwym i usuwanie przyczyn, które podobne wypadki i choroby, wynikające z pracy, wywołują. Również moralnym obowiązkiem jest tworzenie instytucyj, łagodzących skutki wypadków i chorób: 1) Dla skutecznego zapobiegania należy działalność stowarzyszeń połączyć z działalnością państwową. 2) Trzeba przedewszystkiem pilnować tego, żeby robotnik miał zupełną pewność otrzymania należnego mu wynagrodzenia w razie wypadku lub choroby. 3) Organizacyja ubezpieczeń winna być zastosowaną do zwyczajów i poglądów, panujących w poszczególnych państwach. 4) Ubezpieczenia od lekkich wypadków należy połączyć z ubezpieczeniem od chorób. 5) W państwach, gdzie dziś już istnieje lub wkrótce istnieć będzie emerytura dla starców i kalek robotników, wypada połączyć tę instytucyję z ubezpieczeniem od ciężkich wypadków.”

Okazuje się więc, że kwestyja sporna, która, jak się obawiano z początku, mogła rozbić obrady konferencyi, załatwioną została polubownie. Wszyscy delegaci w gruncie rzeczy uznali konieczność ubezpieczenia państwowego, zastrzeżenia zaś, jakie porobili, miały jedynie na celu odwrót honorowy.

Skromnie, ale nader praktycznie rozwija Szwajcaryja swą inicjatywę w sprawie międzynarodowego prawodawstwa robotniczego. Myśl stworzenia takiego prawodawstwa budziła i dotychczas budzi wiele nieuzasadnionych obaw. Przeciwnicy jej biją zwłaszcza ciągle na to, że przeszkody praktyczne są nieprzezwyciężone. Otóż sposób, jaki wybrał rząd szwajcarski, jest, jeżeli można tak powiedzieć, bardzo pedagogicznym. Nawet wielce umiarkowany projekt powszechnego prawodawstwa robotniczego zostałby z pewnością odrzuconym. Tymczasem rząd

O G Ł O S Z E N I A G Ł O S U.

Znaczne zniżenie ceny!!!

Chcąc uprzystępnić nabycie

**DZIEŁ SOCYJOLOGICZNYCH
HERBERTA SPENCERA**

w przekładzie J. K. POTOCKIEGO,

postanowiliśmy czasowo obniżyć znacznie ich cenę.

Obniżenie to obowiązywać nas będzie tylko do 1 stycznia 1892 r.

Wydane przez nas Dzieła socjologiczne Herberta Spencera składają się z czterech prac oddzielnych, a mianowicie:

1) Zasady socjologii, dwa duże tomy, str. 778.

TREŚĆ: *Część I. Dane socjologii.* Rozwój nadorganiczny. — Czynniki zjawisk społecznych. — Czynniki pierwotne zewnętrzne. — Czynniki pierwotne wewnętrzne. — Człowiek pierwotny. — Strona fizyczna. — Strona uczuciowa. — Strona umysłowa. — Pierwotne wyobrażenia. — Wyobrażenia rzeczy ożywionych i nieożywionych. — Wyobrażenia o śnie i snach. — Wyobrażenia zemdenia, apopleksyi, katalepsyi, ekstazy i innych form nieczułości. — Wyobrażenia śmierci i zmartwychwstania. — Wyobrażenia duszy, upiorów, duchów, demonów i t. p. — Wyobrażenia życia drugiego. — Wyobrażenia o innym świecie. — Wyobrażenia o działaczach nadprzyrodzonych. — Działacze nadprzyrodzeni, jako przyczyna epilepsyi i drgawek, gorączki i obłąkania, choroby i śmierci. — Natchnienie, wróżba, egzorcyzmy i czary. — Miejsca święte, świątynie i ołtarze; ofiary, posty i przejednywania, chwała, modlitwa. — Kult przodków w ogólności. — Kult bałwanów i fetyszów. — Kult zwierząt. — Kult roślin. — Kult przyrody. — Bóstwa. — Pierwotne teoryje wszechrzeczy. — Zadanie socjologii. — *Część II. Indukcye socjologii.* Czem jest społeczeństwo. — Społeczeństwo jako organizm. — Rośnięcie społeczeństwa. — Budowa społeczna. — Funkcje społeczne. — Układy rządów. — Układ odżywczy. — Układ rozdzielnicy. — Układ kierowniczy. — Typy i urządzenia społeczne. — Przeobrażenia społeczne. — Zastrzeżenia i straszczenie. — *Część III. Urządzenia domowe.* Utrzymanie gatunku. — Różnica interesów gatunku, rodziców i potomstwa. — Pierwotne stosunki płci. — Egzogamija i endogamija. — Luźne stosunki dwojga płci. — Poliandryja. — Poligamija. — Monogamija. — Rodzina. — Położenie kobiet. — Położenie dzieci. — Przeszłość i przyszłość stosunków domowych.

Cena zniżona z rs. 4 kop. 80 na 3 rs.

2) Instytucje obrzędowe, stanowiące część IV Zasad socjologii.

TREŚĆ: Ceremonija w ogólności. — Trofea. — Skaleczenia. — Prezenty. — Odwiedziny. — Ukłony. — Formy zwracania się. — Tytuły. — Godła i ubior. — Inne oznaki wyróżniające. — Moda. — Przeszłość i przyszłość ceremonii.

Cena zniżona rs. 1.

3) Instytucje polityczne, stanowiące część V Zasad socjologii.

TREŚĆ: Uwagi wstępne. — Organizacja polityczna w ogólności. — Integracja (całkowanie) polityczna. — Różniczkowanie polityczne. — Formy i siły polityczne. — Polityczni zwierzchnicy, królowie, wodzowie i t. p. — Złożone zwierzchnictwa polityczne. — Ciało przedstawicielskie. — Ministeryja. — Wykonawcy rządów miejscowych. — Systemy wojskowe. — Systemy sądownicze i wykonawcze. — Prawa. — Własność. — Dochody. — Wojowniczy typ społeczeństwa. — Przemysłowy typ społeczeństwa. — Przeszłość i przyszłość instytucyj politycznych.

Cena zniżona z rs. 2 kop. 40 na rs. 1 kop. 80.

4) Instytucje kościelne, stanowiące część VI Zasad socjologii.

TREŚĆ: Idea religijna. — Znachory i kapłani. — Kapłańskie obowiązki potomków. — Najstarsi potomkowie mężcy jako niby kapłani. — Władca jako kapłan. — Powstanie kapłaństwa. — Duchowieństwo politeistyczne i monoteistyczne. — Hierarchie kościelne. — Kościelny system jako łącznik społeczny. — Wojskowe czynności kapłanów. — Cywilne czynności kapłanów. — Kościół i Państwo. — Odstępstwo od kościoła panującego. — Moralny wpływ duchowieństwa. — Przeszłość i przyszłość kościoła. — Przeszłość i przyszłość religii.

Cena zniżona rs. 1.

Kupujący wszystkie dzieła razem płacą za 5 tomów dużego formatu rs. 4.

Przesyłka opłaca się za 5 funtów stosownie do odległości.

Pieniądze nadsyłać należy do księgarni Teodora Paprockiego i S-ki Nowy-Świat 41.

Wyszła z druku nakładem redakcji „Głosu“ i jest do nabycia
w księgarniach

nowa powieść Edwarda Bellamy'ego

Sposób d-ra Heidenhoffa

Cena kop. 50.

Tegoż autora:

W roku 2000.

Wydanie 4-te z portretem autora.

Cena kop. 60.